

Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna

**SBÍRKA DOKUMENTŮ
K DĚJINÁM
SLOVANSKÉ KNIHOVNY
(1924–2024)
INVENTÁŘ**

Jan Hanousek

Praha 2024

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Hanousek, Jan

Sbírka dokumentů k dějinám Slovanské knihovny (1924-2024) : inventář / Jan Hanousek. -- První vydání. -- Praha : Národní knihovna České republiky - Slovanská knihovna, 2024. -- 292 stran. -- (Bibliografie Slovanské knihovny ; 86)

České a anglické resumé

Obsahuje bibliografické odkazy a rejstřík

ISBN 978-80-7050-814-5 (brožováno)

* 027.021 * 023/025 * 025.2 * 024.5/.6 * 01-047/-049 * 655.58/.59 * 005.92 * 82-94 * (437.311) * (048.8)

– Slovanská knihovna (Praha, Česko)

– 1924-2024

– vědecké knihovny -- Česko -- 20.-21. století

– management knihoven

– doplňování knihovních fondů

– knihovní služby

– bibliografická činnost

– publikační činnost

– úřední písemnosti

– pamětní knihy

– Praha (Česko)

– monografie

027 - Univerzální knihovny. Veřejné knihovny. Soukromé knihovny [12]

Odborný recenzent: Mgr. Jan Kahuda, Ph.D.

Kniha *Sbírka dokumentů k dějinám Slovanské knihovny (1924–2024). Inventář* vznikla na základě institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace poskytované Ministerstvem kultury ČR.

© Národní knihovna České republiky, 2024

© Jan Hanousek, 2024

Translation © Rita Lyons Kindlerová, Pat Lyons, 2024

ISBN 978-80-7050-814-5

OBSAH

ÚVOD	9
Význam sbírky jako historického pramene	9
Dějiny Slovanské knihovny	10
Zhodnocení sbírky z archivního pohledu a její zpracování	12
INVENTÁŘ	
Pamětní knihy	28
Kancelářské knihy	29
A Organizace, řízení a provoz	
A1 Knihovnictví všeobecně. Knihovnické organizace a instituce. Katedra knihovnictví.	32
A2 Vědecké knihovny. Roční výkazy vědeckých knihoven. Vysokoškolské knihovny	37
A3 Ostatní knihovny. Adresář československých knihoven.	41
A4 Zahraniční knihovny.	41
A5 Výnosy a oběžníky Ministerstva kultury Československé (socialistické) republiky (pokud se netýkají speciálních otázek).	41
A6 Knihovnické porady a konference. Porady ředitelů	42
A7 Metodické otázky. Kabinety	43
A8 Slovanská knihovna jako součást Národní knihovny (a jejích předchůdkyň) ...	45
Provenienčně zachované celky z období do roku 1957	46
Provenienčně zachované celky z období po roce 1979	51
Aa Organizace Slovanské knihovny. Organizační řád.	52
Aa Vědecká rada Slovanské knihovny.	56
Ab Zaměstnanci. Osobní spisy a korespondence. Prověrky zaměstnanců	57
Ac Externí zaměstnanci. Brigádníci. Smlouvy o dílo	73
Ad Žádosti o zaměstnání. Bývalí zaměstnanci	75
Ae Pracovní doby. Absence. Dovolené. Docházka	76
Af Výkonnostní odměny. Ostatní odměny	77
Ag Zvyšování kvalifikace. Školení. Kurzy. Besedy.	78
Ah Úřední cesty. Tuzemské i zahraniční, včetně pobytů a stáží.	79
Ach Interní pracovní porady. Oběžníky.	81
Ai Zahraniční návštěvy	82

Aj	Spolupráce s knihovnami, vysokými školami, vědeckými ústavy a jinými institucemi.	83
	Materiály Mezinárodních sjezdů slavistů	86
	Pozvánky a materiály k různým akcím se slavistickou tematikou (vlastní i došlé) a jiné došlé tiskoviny (varia).	87
AROH	Revoluční odborové hnutí.	89
Ak	Reprezentační záležitosti. Gratulace. Dary. Úmrtní oznámení. Novoročenky	90
	Úmrtní oznámení. Poděkování za kondolence	91
	Novoročenky (a drobná grafika)	98
Al	Výhledový plán. Podniková kontrola.	100
Am	Roční, čtvrtletní a měsíční plány a zprávy o plnění.	101
An	Plánování pracovních sil. Mzdový fond. Systemizace, seznamy zaměstnanců, náplně práce, platy	142
Ao	Plánování hmotné, rozpočet	146
Ap	Plány budovy a místností. Protipožární ochrana, stavební agenda, bezpečnost a ochrana zdraví při práci	148
Ar	Inventář. Inventarizace	150
As	Účetní a finanční agenda všeobecně. Ostatní hospodářské záležitosti. Materiálně technické zásobování. Technické vybavení	151
At	Zprávy a výsledky revize knihovních fondů	152
Au	Pohřešované knihy. Ztracené knihy. Odpisy	153
Av	Vyřazené (opotřebované, zastaralé) knihy. Postoupené knihy. Závadná literatura (agenda prohibit)	153
Ay	Důvěrné spisy	156
Az	Propagace. Slovanská knihovna v tisku.	156
A _{AUT}	Aleph a vše související. Zavádění automatizace. Ostatní systémy, počítačové a technické vybavení	159
B	Doplňování knihovny, fondy	
B	Tematický plán doplňování. Doplňování fondů obecně	162
Ba	Objednávky domácí literatury.	164
Bb	Objednávky zahraniční literatury	165
Bc	Objednávky domácích časopisů	166
Bd	Objednávky zahraničních časopisů	166
Be	Urgence nedošlých časopisů	166
Bf	Domácí výměna publikací.	166
Bg	Zahraniční výměna publikací	167

Bh	Dary (publikace pro Slovanskou knihovnu)	168
Bch	Evidence periodik.	170
Bi	Objednávky mikrofilmů pro Slovanskou knihovnu	171
Bj	Objednávky fotokopíí pro Slovanskou knihovnu	171
Bk	Mapy	172
Bl	Obrazy	172
Bm	Rukopisy. Staré tisky	172
Bn	Archiv Slovanské knihovny. Speciální sbírky	173
Bo	Desiderata	174
Bp	Duplikátní a výměnný fond	174
Br	Staré fondy (nezpracované)	174
Bs	Knihovní fondy všeobecně. Jednotlivé knihovní fondy a sbírky	175
Bt	Vazby. Konzervace, desinfekce, fyzický stav fondů	181
C	Katalogizace	
Ca	Katalogizační pravidla	184
Cb	Abecední katalogy	186
Cc	Věcné katalogy (Mezinárodní desetinné třídění, sovětská klasifikace, předmětové katalogy).	186
Cd	Čtenářské katalogy.	188
Ce	Kartotéky	188
Cf	Tištěné lístky (používané)	188
Cg	Periodika	188
D	Služby	
	Původní, provenienčně zachované celky týkající se služeb	190
Da	Výpůjční a čítárenský řád (služby obecně, řízení služeb).	190
Db	Evidence čtenářů	192
Dc	Půjčování přímo	192
Dd	Půjčování do ciziny. Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba	192
De	Půjčování poštou. Meziknihovní výpůjční služba	193
Df	Upomínky	193
Dg	Soudní upomínky a řízení	194
Dh	Zpravodajství. Rešerše. Fotokopie	194
Dch	Čtenářské konference.	196
Di	Přednášky. Besídky. Konference (včetně doprovodných výstav a publikací) . . .	197
Dj	Kartotéky (bibliografické, informační, evidenční).	208

Dk Studovna	208
Dl Příruční knihovna	209
Dm Výstavy, výstavy	209
Dn Mikrofilmování a digitalizace (včetně katalogů). Spolupráce s Norman Ross Publishing, INC., New York	214
Oddělení služeb (materiály vedoucího Oddělení služeb Ludka Šmída)	216
E Bibliografická a publikační činnost	
Ea Bibliografické otázky všeobecně. Spolupráce. Porady a konference	218
Eb Bibliografie Slovanské knihovny. Korespondence s Hlavní správou vydavatelství, s tiskárnou. Pracovní instrukce. Spolupracovníci.	219
Ec Nové sovětské knihy. Korespondence s Hlavní správou vydavatelství, s tiskárnou. Pracovní instrukce	222
Ed Administrace. Přihlášky k odběru. Storna	224
Ee Tištěné lístky Nových sovětských knih. Korespondence s tiskárnou. Distribuce	225
Ef Speciální tematická bibliografie	226
Eg Ostatní bibliografická práce	226
Ostatní publikace	229
Rukopisy. Ostatní texty literární, ne odborné a neslužební povahy	231
F Fotosbírka	234
G Varia (medaile, zarámované pamětní listy, cedule)	274
Resumé	277
Summary	278
Jmenný rejstřík	279

Resumé

Předkládaná publikace obsahuje inventář Sbírký dokumentů k dějinám Slovanské knihovny. Tato sbírka označovaná v systému speciálních sbírek Slovanské knihovny zkratkou T-SK vznikala průběžně od založení knihovny v roce 1924 a je tvořena pestrout mozai-kou nejrůznějších typů dokumentů. Ty představují prvořadý pramen k dějinám Slovanské knihovny pro celé období její existence.

Dokumenty ve sbírce jsou rozčleněny do osmi částí. První část tvoří knihy, vedle knih kancelářských také nepočetné knihy pamětní. Dalšíh pět oddílů patří různorodým spisům.

Oddíl A obsahuje spisy týkající se řízení a provozu knihovny. Z nich je zásadní především soubor personálií a dále soubor podkladů pro výroční zprávy knihovny. Oddíl B se věnuje budování knihovního fondu a jeho nejpodstatnější částí jsou předválečné doklady k nákupům významných sbírek a pozůstalostí. Rozsahem nevelký oddíl C je věnován katalogizaci a jejím pravidlům. Oddíl D je zaměřen na oblast služeb, kde kromě čtenářského provozu najdeme i materiály k pořádání výstav, přednášek a konferencí, pokud byly zachovány. Oddíl E obsahuje dokumenty spojené s bibliografií, respektive vydáváním tištěných bibliografií a dalšími edičními činnostmi.

Za spisový materiál byly připojeny oddíly „Fotografie“ a „Varia“. Soubor fotografií zachycuje v podstatě celé období existence knihovny od jejích počátků v Místodržitelském letohrádku v Královské oboře, přes stěhování do Klementina až po dobu nedávno minulou. Nevelký oddíl „Varia“ obsahuje zejména trojrozměrné předměty, jako jsou medaile, cedule či papírové dokumenty zarámované pod sklem.

Přestože sbírka není jediným, ani úplným pramenem k dějinám Slovanské knihovny, patří k těm základním. Předkládaný soupis má za úkol usnadnit badatelům orientaci ve sbírce, a umožnit tak další využívání jejího bohatství. To je důležité jak pro studium dějin Slovanské knihovny samotné, tak pro dějiny knihovnictví a pro studium kulturních dějin obecně.

Summary

This publication contains the catalogue of *The Collection of Documents on the History of the Slavonic Library* (T-SK). This collection, abbreviated as T-SK in the system of special documents' collections of the Slavonic Library, has been built up continuously since the foundation of the library in 1924, and it consists of a colourful mosaic of different types of documents. This collection contains the primary sources for the history of the Slavonic Library for the entire period of its existence.

The documents in this collection are divided into eight parts. The first part consists of books of two main types: (a) office records books and (b) three visitor books. The remaining five parts of this collection (Sections A-E, described below) contain a miscellaneous set of papers.

Section A contains files relating to the management and operation of the Slavonic Library. Of these, the set of personal files and materials for the library's annual reports are likely to be of most interest to scholars. In contrast, *Section B* is dedicated to the building of the Slavonic Library's fund: a core part is the set of pre-war documents relating to the purchase of important collections and estates. *Section C* has limited scope as it is devoted to cataloguing and associated rules. There is a focus on library services in *Section D*. Here there are borrowing records and extant materials relating to the organising of exhibitions, lectures and conferences. Thereafter, *Section E* contains documents dealing with the Slavonic Library's bibliographical work, i.e. the publication of printed bibliographies and other related editorial activities.

In addition to documents, this collection also contains *Photographs* and *Varia*. These materials were assembled after the paper material archived in Section A was created. The collection of photographs captures the entire period of the Slavonic Library's existence from its beginnings in the Governor's Summer Palace (Místodržitelský letohrádek) in the Royal Park (Královská obora, today's Prague Stromovka Park) through to the move to the Klementinum, and thereafter. The *Varia*, or miscellany, materials contain three-dimensional objects such as medals, informational notices, and paper documents framed under glass.

The Collection of Documents on the History of the Slavonic Library is incomplete and is not the only primary source on the history of the Slavonic Library; however, it is one of the most important extant resources. Consequently, the purpose of this catalogue is to make it easier for researchers to study this unique collection, and facilitate greater use of its rich detail. This is important for the specific study of the history of the Slavonic Library itself, and for broader studies of librarian history and culture more generally.

Bibliografie Slovanské knihovny – 86

Sbírka dokumentů k dějinám Slovanské knihovny (1924–2024). Inventář

Zpracoval: Jan Hanousek

Jazyková redakce Úvodu: Kateřina Matušková

Překlad do angličtiny: Rita Lyons Kindlerová, Pat Lyons

Fotografie na obálce: Radka Bernovská

Grafický návrh a sazba: Ondřej Huleš

Tisk: TNM Print, s.r.o.

První vydání

Praha 2024

Distribuce:

Národní knihovna ČR – Oddělení nakladatelství a výstavnictví

Mariánské náměstí 190/5, 110 00 Praha 1

e-mail: vydavatelstvi@nkp.cz

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna

Mariánské náměstí 190/5, 110 00 Praha 1

e-mail: sluzby.sk@nkp.cz